

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تخلف انتظامی و کیفی

دکتر مسعود قادی پاشا
متخصص پزشکی قانونی
دانشیار سازمان پزشکی قانونی کشور

اختلاف تخلف انتظامی با تخلف کیفری

اگر در کارمان کوتاهی کنیم مجازات ما چیست

آیا ایجاد عارضه قصور میباشد

چگونه میتوانیم از خودمان دفاع کنیم

آیا عدم تشخیص قصور میباشد

Iran Aras River

امروزه علی رغم تلاش پزشکان میزان شکایت
رو به افزایش میباشد

در مقابل هر شکایت شفاهی 4 بیمار ناراضی

در مقابل یک شکایت کتبی 100 شکایت شفاهی

در واقع هر شکایت کتبی 400 بیمار ناراضی وجود دارد

افزایش شکایت

آمریکا در طی 20 سال میزان شکایت از سه تا چهار درصد شکایت به 27% افزایش یافته

در سوئد 5000 شکایت در سال مطرح می باشد

در ایران در طی 5 سال میزان شکایت دو برابر شده

- در سال 91.....4714 مورد شکایت

- در سال 92.....5148 مورد شکایت (2/9% رشد)

- در سال 96.....8713 مورد شکایت 3864 محکوم

- در سال 98.....9884 مورد شکایت 4601 محکوم رشد 4.4%

- در سال 1401 تعداد 12422 پرونده 5704 محکوم

- از کل پرونده ها 46% قصور و 54% تبرئه شدند

بیشترین شکایت

- جراحی زنان 2211
- دندانپزشک 1880
- جراحی عمومی 1839
- جراحی پلاستیک 1426
  - ارتوپدی 1191
  - پرستاری 943

- 6- سایر گروه‌ها

- ENT-7

- 8- جراحی چشم

- 9- پزشک عمومی

- 10 جراحی مغز و اعصاب

- پرستاری و ما مایی در رتبه 16 و 17 میباشند

-
- بیشترین قصور:
  - مسئولین فنی با 77%
  - دندانپزشک با 62%

- بیشترین رشد:
- طب اورژانس، پرستاری و مامایی، جراحی پلاستیک، جراحی گوش حلق بینی

تخلف به دو دسته تقسیم می شود :

1- تخلف
انتظامی

2- تخلف کیفری

تخلفات انتظامی :

تخلفات صنفی و کوتاهی در امر درمان که منجر به نقص عضو و فوت نگردد .

محل بررسی تخلفات انتظامی در نظام پزشکی می باشد.

مجازات های تخلفات انتظامی

الف) تذکر یا توبیخ شفاهی در حضور هیات مدیره نظام پزشکی محل

ب) اخطار یا توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی محل

ج) توبیخ کتبی با درج در پرونده نظام پزشکی و نشریه نظام پزشکی محل یا الصاق رای در تابلو اعلانات نظام پزشکی محل

د) محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته از سه ماه تا يك سال در محل ارتکاب تخلف

مجازات های تخلفات انتظامی

ه) محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته از سه ماه تا یکسال در تمام کشور

و) محرومیت از اشتغال به حرفه های پزشکی از بیش از یکسال تا پنج سال در تمام کشور

ز) محرومیت دائم از اشتغال به حرفه های پزشکی و وابسته در تمام کشور (1)

فصل اول - تعاریف

- ماده 1- قانون مجازات اسلامی مشتمل بر جرائم و مجازات‌های حدود، قصاص، دیات و تعزیرات، اقدامات تأمینی و تربیتی، شرایط و موانع مسئولیت کیفری و قواعد حاکم بر آنها است.
- ماده 2- هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است جرم محسوب می‌شود.

تخلفات کیفری :

تخلفاتی که جرم محسوب می شود و در قانون برای آن مجازات در نظر گرفته شده است مانند قصور کادر درمان

محل بررسی تخلفات کیفری در پزشکی قانونی و نظام پزشکی می باشد.

تعریف قصور یا تقصیر پزشکی

قصور یعنی کوتاهی در امر درمان که منجر به نقص عضو یا فوت گردد

قصور وقتی رخ می دهد که سه شرط زیر وجود داشته باشد:

- (1) مسئولیت بیمار را قبول کرده باشد
- (2) در انجام وظیفه کوتاهی کرده باشد
- (3) در نتیجه این کوتاهی بیمار دچار آسیب و زیان گردد

تقصير به دو دسته تقسيم مي شود :

بي مبلاتي (1)

(2) بي احتياطي

در بين موارد فوق بي مبلاتي شديدترين نوع قصور محسوب مي شود. يعني فرد کاري را که بايستي انجام مي داده , انجام نداده است .

-
- مجازات تقصیر پزشکی؟

مجازات‌های اصلی
ماده 14- مجازات‌های مقرر در این قانون چهار قسم
است:

- الف- حد
- ب- قصاص
- **پ- دیه**
- ت- تعزیر

- ديه در سال 92 به میزان 114 میلیون تومان
- ديه در سال 93 به میزان 150 میلیون تومان
- ديه در سال 98 به میزان 270 میلیون تومان
- ديه در سال 1402 به میزان 900 میلیون تومان

- ماده 555- هرگاه رفتار مرتكب و فوت مجني عليه هر دو در ماههاي حرام «محرم، رجب، ذي القعدة و ذي الحجه» يا در محدوده حرم مکه، واقع شود خواه جنایت عمدي خواه غير عمدي باشد، علاوه بر ديه نفس، يك سوم ديه نیز افزوده مي گردد. ساير مکانها و زمانهاي مقدس و متبرک مشمول حکم تغليظ ديه نیست.

- در موارد cp ديه 532%

آیا ایجاد عارضه قصور میباشد

یا عدم تشخیص قصور میباشد؟

ماده 158- علاوه بر موارد مذکور در مواد
قبل، ارتکاب رفتاري که طبق قانون جرم
محسوب مي شود، در موارد زیر قابل
مجازات نیست:

ج- هر نوع عمل جراحي يا طبي مشروع
که با رضایت شخص یا اولیاء یا
سرپرستان یا نمایندگان قانونی وی و
رعایت موازین فنی و عملی و نظامات

الف: عمل جرای مشروع

ب: دریافت رضایت

ج: رعایت موازین علمی و فنی

ماده 495- هرگاه پزشك در معالجاتي كه انجام مي دهد موجب تلف يا صدمه بدني گردد، ضامن ديه است مگر آنكه عمل او مطابق مقررات پزشكي و موازين فني باشد يا اين كه قبل از معالجه برائت گرفته باشد و مرتكب تقصيري هم نشود و چنانچه اخذ برائت از مريض به دليل نابالغ يا مجنون بودن او، معتبر نباشد و يا تحصيل برائت از او به دليل بيهوشي مانند آن ممكن نگردد، برائت از ولي مريض تحصيل مي شود.

ماده 495-

تبصره 1- در صورت عدم قصور یا تقصیر پزشك در علم و عمل برای وی ضمان وجود ندارد هرچند برائت اخذ نکرده باشد.

تبصره 2- ولی بیمار اعم از وی خاص است مانند پدر و ولی عام که مقام رهبری است. در موارد فوق یا عدم دسترسی به ولی خاص، رییس قوه قضاییه با استیذان از مقام رهبری و تفویض اختیار به دادستان های مربوطه به اعطاء برائت به طبیب اقدام می نماید.

ماده 496- پزشك در معالجاتي كه دستور انجام آن را به مريض يا پرستار و مانند آن صادر مي نمايد، در صورت تلف يا صدمه بدني ضامن است مگر آنكه مطابق ماده (495) اين قانون عمل نمايد.

ماده 496-

تبصره 1- در موارد مزبور، هرگاه مریض یا پرستار بداند که دستور اشتباه است و موجب صدمه و تلف می شود و با وجود این به دستور عمل کند، پزشک ضامن نیست بلکه صدمه و خسارت مستند به خود مریض یا پرستار است.

تبصره 2- در قطع عضو یا جراحات ایجاد شده در معالجات پزشکی طبق ماده (495) این قانون عمل می شود.

ماده 497- در موارد ضروري كه تحصيل براءت ممكن نباشد و پزشك براي نجات مريض، طبق مقررات اقدام به معالجه نمايد، كسي ضامن تلف يا صدمات وارده نيست.

ماده 495- هرگاه پزشك در معالجاتي كه انجام مي دهد موجب تلف يا صدمه بدني گردد، **ضامن ديه است** مگر آنكه عمل او مطابق **مقررات پزشكي** و موازين **فني** باشد يا اين كه قبل از معالجه **برائت گرفته باشد** و مرتكب **تقصيري هم نشود** و چنانچه اخذ برائت از مريض به دليل نابالغ يا مجنون بودن او، معتبر نباشد و يا تحصيل برائت از او به دليل بيهوشي مانند آن ممكن نگردد، برائت از ولي مريض تحصيل مي شود.

• ماده 496

- پزشک در معالجاتی که دستور انجام آن را صادر مینماید در صورت تلف یا صدمه بدنی ضامن است مگر مطابق ماده 495 این قانون عمل نماید

پایان